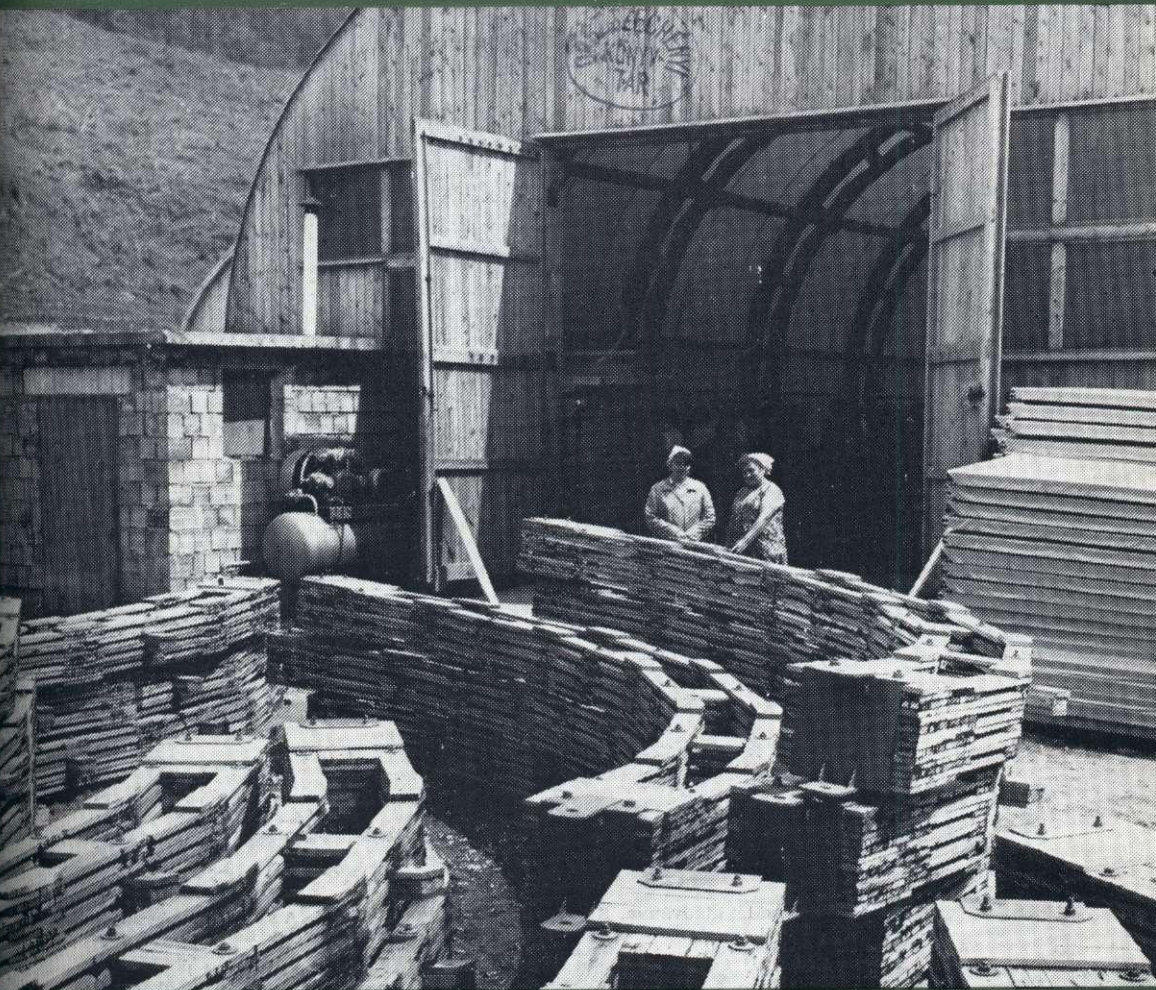

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 116. ÉVFOLYAMA

1981. JÚLIUS . XXX. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.

TARTALOM:

Emlékezés <i>Bund Károly</i> sírjánál, halálának 50. évfordulóján (<i>Király Pál</i>)	285
<i>Dr. Sali Emül</i> : Megjegyzések a hazai erdők növedékéről	288
<i>Kozma Ferenc</i> : Fa és energia	291
<i>Gy. Szabó Gábor</i> : Fatermesztési eredmények a 'H-422' nyárral végzett erdősítésekben	295
<i>Soós Zoltán</i> : A gépi adatfeldolgozás további lehetőségei	298
<i>Dr. Schmidt Gábor</i> : Ezüsthárs-szaporítás dugványról	300
<i>Dr. Tompa Károly</i> : A szövettenyésztés és az erdészeti szaporítóanyag-termesztés	305
<i>Nguyen Duy Chuyen</i> : Összefüggések a feketefenyő koronaméretei és növekedése között	307
<i>Dr. Páll Miklós</i> : A természetes felújítás tervezése	314
A számítástechnika helyzete és fejlesztésének iránya az erdőgazdaságban (<i>Dr. Király László</i>)	317
Kerekasztal-konferencia a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás javításáról (<i>Dr. Balázs István</i>)	322
Fafeldolgozás az istenmezejei Béke Mgtsz-ben (<i>Kiss János</i>)	325
<i>Sere Ferenc</i> : Az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark fásítása	327

Címkép: Az istenmezejei Béke Mgtsz nagy értékű fatermékei...

A háttapon: ... alacsony értékű akácából (Fotó: ERTI, Jérôme R. felvételei)

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р Шали Е.</i> : Примечания к приросту венгерских лесов	288
<i>Козма Ф.</i> : Древесина и энергия	291
<i>Дь. Сабо П.</i> : Результаты по древесной продукции в облесениях топодем 'H-422'	295
<i>Шош З.</i> : Дальнейшие возможности в переработке данных на ЕВМ	298
<i>Д-р Шмидт Г.</i> : Размножение липы войлочной черенками	300
<i>Д-р Томпа К.</i> : Тканевая культура и производство лесного посадочного материала	305
<i>Цхуйен, Н. Д.</i> : Связи между размерами кроны и ростом сосны черной	309
<i>Д-р Пал М.</i> : Планирование естественного лесовозоблнения	314
<i>Шере Ф.</i> : Облесение опустасерского Национального Парка	327

CONTENTS

<i>Dr. Sali E.</i> : Some remarks to the increment of Hungarian forests	288
<i>Kozma F.</i> : Energy from trees	291
<i>Gy. Szabó G.</i> : Timber gowing results in a 'H.422' poplar plantation	295
<i>Soós Z.</i> : Further possibilities of computer data processing in the forestry	298
<i>Dr. Schmidt P.</i> : Propagation of <i>Tilia tomentosa</i> by cuttings	300
<i>Dr. Tompa K.</i> : Tissue cultures and forest plant. raising	305
<i>Chuyen, N. D.</i> : Relations between crown size and growth of Austrian pine	309
<i>Dr. Páll M.</i> : Natural regeneration planning	314
<i>Sere F.</i> : Tree planting in the Ópusztaszer National Memory Park	327

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest, II., Frankel Leó u. 44. Levélcím: Budapest, Pf.: 17., 1277. Kiadja: a Lapkiadó Vállalat, Budapest, Lenin krt. 9-11. Levélcím: Budapest, Pf.: 223., 1906. Felelős kiadó: Siklósi Norbert. Kapják: az Országos Erdészeti Egyesület tagjai; előfizethető még: a Posta Központi Hírlapiroda (Budapest, József nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre: 120,- Ft, félévre: 60,- Ft, egyes szám ára: 10,- Ft. Külföldön terjeszti: a „Kultúra” Könyv és Hírlap Kúllerkeskedelmi Vállalat (Budapest, Pf.: 149. H-1389). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregység, Eger, 81 7. 734. Felelős vezető: Vilček János.

Index: 25 208

HU ISSN 0014-0031

EMLÉKBESZÉD BUND KÁROLY SÍRJÁNÁL HALÁLÁNAK 50. ÉVFORDULÓJÁN

Tisztelt emlékező közönség!

Azért gyülekeztünk össze az elmúlásnak ezen az ünnepélyes helyén, hogy felelevenítsük annak a tiszteletre méltó kollégának az emlékezetét, aki ez alatt a szép síremlék alatt nyugszik. Mert a sírfeliratok aforizmája szerint: „Csak az halott igazán, akit elfelednek”.

Az emlékezésre az alkalmat az a körülmény nyújtja, hogy *kereken fél évszázaddal* ezelőtt, 1931 májusában hunyt el *Bund Károly* okl. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület egykori főtitkára.

Elevenítsük fel ebből az alkalomból, hogy kis is volt Bund Károly tulajdonképpen.

1869-ben, *Besztercebányán* született. Bizonyára szülőföldjének természeti, társadalmi környezete indította arra, hogy középiskolai tanulmányainak Budapesten történt elvégzése után, az erdészeti pályára lépjen. A selmeci Bányászati és Erdészeti Akadémián tanulmányait 1890-ben fejezte be. Ezt követően egy évig katonai szolgálatot teljesített, majd 1891 októberében *állami szolgálatba* lépett szülőföldjén, a besztercebányai erdőigazgatóságnál, műszaki díjnokként. A kor szakoktatási rendszerének megfelelően, két évvel később, 1893 őszén tette le az erdészeti államvizsgát — jeles eredménnyel.

Kivételes képességeit mutatja az a tény is, hogy felsőfokú tanulmányainak kitűnő és kifogástalan elvégzése után, már 1894 májusában, a Földművelésügyi Minisztériumba helyezték az *erdőrendezési* osztályra, ahol főként az állami erdők üzemrendezésével és az ezzel kapcsolatos termelési tervekkel foglalkozott. Itt nyerte el az erdésztképesítést.

Bund Károlyt az ezredfordulón, 1900. január 1-i hatállyal választották az Országos Erdészeti Egyesület titkárává. Ma már nemigen lehet rekonstruálni, hogy milyen szempontok alapján esett a nagy tekintélyű egyesület mértékadó köreinek és tagságának választása az ő személyére. Szórványos feljegyzések arra engednek következtetni, hogy valószínűleg dr. Kálnoki Bedő Albert, ny. országos főerdőmester, az egyesület alelnökének éles szeme akadt meg a még fiatal, de már évtizedes gyakorlattal rendelkező, tehetséges és törekvő szakemberen. Bizonyára hivatali előjárói, az államerdészet főnökei is egyengeték útját.

Páratlanul hosszú ideig: 30 évig, vagyis egyesületünk évszázados fennállásának negyedrészen keresztül volt az egyesület főtitkára, mégpedig nagyobb részben igen nehéz történelmi időszakban.

A századforduló évtizede a *belterjes erdőgazdálkodás* megteremtéséért folytatott erőfeszítések és a tömegével felszínre jutó *szociális problémák* megoldására irányuló törekvések korszaka volt. Az Országos Erdészeti Egyesület Bund Károly irányítása mellett ezekből az erőfeszítésekből alaposan és sokoldalúan kivette a részét. Hosszúra nyúlna a munkának ezen a helyen történő részletezése. Csupán emlékeztetőül említek meg néhány tény: már ebben az időben erőteljes mozgalom indult meg az Alföld-fásítás fellendítése ügyében; elkészült az új erdőtörvény tervezete; fejlesztették a természetszerű erdők, az értékes, őshonos fafajok védelmét biztosító intenzív erdőművelést; előtérbe került az erdészeti szak személyzet, valamint az erdei munkásság érdekvédelme, a szakmai tanintézetek reformja; kibontakozott a természetvédelem gondolata stb.

Bund Károly — jó társadalmi vezetőhöz illő módon — *univerzális szakemberként* vette ki a részét a magyar erdőgazdaság fejlesztésére irányuló erőfeszítésekből. Fő szakterülete azonban az *erdőrendezés*, az állami erdőfelügyelet, a birtokpolitika maradt (specialitását képezték az erdőadóügyek). De foglalkozott a faterméstannal, dendrológiával és fenológiával, az erdei fák öröklésstanával, az erdőműveléssel (főként annak technikájával, módszereivel). *Szeretettel foglalkozott a jövő generációjával, az ifjúsággal, az utánpótlás, az erdészeti szakképzés ügyeivel.* Hosszú ideig volt a főiskolán az államvizsga bizottság tagja, és így közvetlenül figyelemmel tudta kísérni a szakmai utánpótlás minőségét, szakoktatásunk problémáit. Korát messze megelőzve, tanulmányozta és fejlesztette ki az *erdőesztétika* kérdéseit és ezzel lényegében a több célú, jóléti erdőgazdálkodás egyik legjelentősebb hazai előfutára volt. Egyesületi vezetőként számos erdészen kívüli szakbizottságban képviselte aktívan az erdészet érdekeit.

Munkássága elválaszthatatlanul összeforrt a magyar erdészeti tudományok fejlődésével is. Nemcsak azért, mert *Vadas Jenővel* közösen önálló kötetet jelentetett meg a hazai erdészeti kísérletügről, hanem azért is, mert *20 éven keresztül szerkesztette az egyesület szaklapját: az Erdészeti Lapokat.* (Hogy mit jelenthetett számára együttesen a szerkesztői, szakírói és titkárai munka, azzal kapcsolatban engedjék meg nekem azt a rövid megjegyzést, hogy a tisztelt jelenlevők közül talán én tudom ezt érzékeltetni a legszemélyesebben, tapasztalataimon keresztül.) A szerkesztői feladat nagyságát jellemzi az a puszta tény is, hogy az Erdészeti Lapok akkori évfolyamainak terjedelme elérte az évi 1000 oldalt. („Az Erdő” hasonló formátumban jelenleg évi 570—580 oldal terjedelmű.) Emellett az egyesület Bund Károly működésének idején indította meg és tartotta fenn mintegy másfél évtizedig az alerdészek számára kiadott, „Az Erdő” című folyóiratát is, melynek fenntartási gondjai szintén Bund Károlyt terheltek.

Igen jelentős volt szakírói munkássága: pályafutása során 56 önálló tanulmányt jelentetett meg, hármat pedig társszerzőként. Tudományos értékű szellemi alkotásának tekinthetjük a Krippel Mórral közösen kiadott hengerláblákat szálfák és rönkök köbözésére, valamint azt, hogy 1916-ban ő ültette át magyarrá a Grundner—Schwappach-féle fatömegtáblákat, amelyeket azután még erdészgenerációk használtak.

Bund Károly európai látóköri, kitűnő erdészeti szakember volt, nemcsak roppant olvasottsága révén, hanem *sokat utazott Nyugat-Európában és a Balkánon is.* Utazásai nyomán írta meg egyik legfontosabb munkáját, „Értekezések az erdőrendezés köréből” címmel. Az ebben lefektetett alapelveken épült fel azután a korszak *erdőrendezési utasítása.*

Mint említettem, egyesületünk eddigi történetében páratlanul hosszú időn: három évtizeden át töltötte be az egyesület főtitkári (vagy, amint akkor nevezték: első titkári) tisztségét. Sajnos, pályafutását a felmutatott szép és gazdag eredmények ellenére sem mondhatjuk szerencsésnek. *Az a szomorú sors jutott osztályrészül, hogy ez alatt a három évtized alatt szeretett egyesülete, az Országos Erdészeti Egyesület szellemi és anyagi létének csúcsáról a mélypontra süllyedt.* Kezdődött ez a folyamat az első világháborúval, amelyet a sikertelen forradalmak után betetőzött a trianoni békeszerződés, amely honfitársainak milliói mellett erdőterületünk 84⁰/₀-ától is megfosztotta népünket, mégpedig zömmel az értékes hegyvidéki fenyveserdőktől. Azután következtek a nyomorúságos 20-as évek, amikor százával kilincseltek állás után az egyesület ajtaján is az elcsatolt országrészekből az anyaországba visszaözönlő erdészeti szakemberek. Végül a mélypontot az 1929—1933-as gazdasági világválság jelentette, amikor is az egyesület már csak pusztá fennmaradásáért küzdött. Olyannyira, hogy hű fiának, titkárának, Bund Károlynak sem tudta már biztosítani életének utolsó évtizedében a tisztességes fizetést, aki ezért kénytelen volt (mai kifejezéssel élve) másodállásokat vállalni, hogy négygyermekes családjának a szerény polgári megélhetést biztosítani tudja. A túlfeszített munka, a szakadatlan éjszakázás kikezdte egészségét és az egész magyar erdészet kárára *korán, 62 éves korában* sírjába juttatta ezt a rendkívül értékes embert.

Balsors által kísértnek jellemeztem Bund Károly férfikori pályafutását, pedig valójában szerencsés ember volt ő. Kortársainak bőséges megnyilatkozásaiból egyértelműen láthatjuk, hogy *elérte a legtöbbet, amit ember egyáltalán elérhet az életben: őszintén szerették őt.* Mert bár számos magas hivatali elismerésben részesült (három alkalommal az államvezetés legfelső csúcsáról, amint arra sírfelirata is utal), a késő utókor azonban ennek az elismerésnek többnyire ma már nem tulajdonít különösebb jelentőséget. A legnagyobb elismerés, amit ember kiérdemelhet az, hogy halálakor embertársai őszinte szívvel mondják el róla: *ez valóban jó ember volt!*

Bund Károly iránt szakársai halála után az egyesület történetében *példátlan* módon nyilvánították ki szeretetüket. Az igen nehéz megélhetési körülmények ellenére, *tagsági közadakozásból állították halálának második évfordulóján ezt az értékes, szép síremléket, Ősi Blazsek László szobrászművész alkotását.*

Helyezzük el hát mi is az emlékezés koszorúit Bund Károly sírján, halálának 50. évfordulója alkalmából, egyesületünk egykori elnökének síremlékavató beszéde szerint „azzal a tisztelettel, azzal a szeretettel és azzal a hálás kegyelettel, amely nemesen érezni, nemesen gondolkodni és a szó legnemesebb értelmében emberileg cselekedni tudó, nagy elődöket megilleti”.

Király Pál